

Sygn. akt V ACa 670/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucjan Modrzyk
Sędziowie:	SA Grzegorz Stojek SA Anna Tabak (spr.)
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2014r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

przeciwko M. B.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 21 czerwca 2013r., sygn. akt XII C 22/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 47.115,10 (czterdzieści siedem tysięcy sto piętnaście 10/100) złotych z ustawowymi odsetkami od 1 stycznia 2013r. do dnia zapłaty,

- w pozostałej części oddala powództwo,

- odstępuje od obciążenia pozwanej kosztami postępowania;

2. w pozostałym zakresie oddala apelację;

3. odstępuje od obciążenia pozwanej kosztami postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt V ACa 670/13

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej M. B. – jako spadkobierczyni W. K. – domagała się zasądzenia kwoty 79.867,03 zł tytułem zapłaty ceny za sprzedany towar oraz skapitalizowanych odsetek od faktur zapłaconych po terminie.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 22 stycznia 2013 r. w postępowaniu upominawczym uwzględniono w całości żądanie pozwu.

Pozwana zaskarżyła nakaz sprzeciwem domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu zarzucając brak wykazania przez powódkę łączącego ją ze zmarłym stosunku obligacyjnego w postaci umowy, brak wykazania złożenia przez niego zamówienia na towar oraz jego dostarczenia, odnośnie not odsetkowych brak złożenia faktur i dowodów ich zapłaty.

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.617 zł tytułem kosztów procesu, ustalając następujące okoliczności faktyczne:

Powódka wystawiła następujące faktury VAT jako sprzedawca, w których jako nabywcę wskazano (...):

- w dniu 21 stycznia 2011 r. na kwotę 9.147,60 zł,
- w dniu 25 lutego 2011 r. na kwotę 2.484 zł,
- w dniu 28 lutego 2011 r. na kwotę 2.332 zł,
- w dniu 2 marca 2011 r. na kwotę 6.534 zł,
- w dniu 21 marca 2011 r. na kwotę 6.804 zł,
- w dniu 28 marca 2011 r. na kwotę 3.153,60 zł,
- w dniu 29 kwietnia 2011 r. na kwotę 7.499,52 zł,
- w dniu 2 czerwca 2011 r. na kwotę 5.209,92 zł,
- w dniu 27 czerwca 2011 r. na kwotę 5.088,96 zł,
- w dniu 28 lipca 2011 r. na kwotę 8.324,64 zł,
- w dniu 2 września 2011 r. na kwotę 7.699,10 zł,
- w dniu 20 października 2011 r. na kwotę 4.730,40 zł,

Na wymienionych fakturach brak jest podpisu nabywcy o otrzymaniu faktury oraz otrzymaniu towaru.

Do faktury z 21 stycznia 2011 r. sporządzono dowód (...), który podpisał magazynier (...) Centrum Onkologii we W., podobnie dokumenty (...) do faktur z 28 lutego 2011 r., 2 marca 2011 r., 21 marca 2011 r., 28 marca 2011 r., 29 kwietnia 2011 r., 2 czerwca 2011 r., 2 września 2011 r., 20 października 2011 r. Do pozostałych faktur nie sporządzono dokumentu (...).

W każdej z faktur podany był termin płatności 60 dni.

W. K. zmarł 21 listopada 2011 r., a spadek po nim w całości wprost nabyła pozwana.

Pismem z 4 stycznia 2013 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem, zaś pismem z 9 stycznia 2013 r. pozwana oświadczyła, że nie przedstawiono jej żadnych dokumentów stwierdzających zobowiązanie spadkodawcy.

Sąd pierwszoinstancyjny wyciągnął następujące wnioski prawne:

Roszczenie powódki – oparte na przepisie art. 535 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c., 925 k.c. i art. 1031 § 1 k.c. nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż powódka nie udowodniła w procesie, by spadkodawca pozwanej był dłużnikiem z tytułu wierzytelności objętej pozwem.

Zgodnie z art. 6 k.c. na powódce spoczywał ciężar wykazania istnienia wierzytelności i ich wysokości, zaś przedstawione przez nią dowody nie potwierdziły tych faktów. Zdaniem Sądu przedstawione przez powódkę środki dowodowe nie służyły zrelacjonowaniu stanu faktycznego, a jego wykreowaniu. Podkreślił brak przedstawienia dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy ze spadkodawcą, faktu złożenia przez niego zamówienia na towar objęty spornymi fakturami i fakt odbioru przez niego towaru. Złożone natomiast noty odsetkowe nie przedstawiają wartości dowodowej. Z żadnego dokumentu nie wynika odebranie przez W. K. towaru bądź odebrania go przez umocowaną przez niego osobę. Braki te nie mogą być uzupełnione zeznaniami świadka zajmującego się windykacją należności. Podał Sąd, że zeznania powódki nie mogą być podstawą uznania, iż powódkę i zmarłego łączył stosunek obligacyjny, gdy podawała, iż był on mało znaczącym klientem w skali transakcji zawieranych przez powódkę. Podniósł, że noty odsetkowe nie mają żadnej wartości dowodowej, gdyż z braku innych dowodów nie jest możliwym ich zweryfikowanie, środki dowodowe osobowe nie wykazały ponadto wysokości kwoty objętej żądaniem pozwu.

Wyrok Sądu Okręgowego w całości został zaskarżony apelacją powódki, domagającą się jej zmiany poprzez uwzględnienie w całości żądania pozwu oraz zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje.

Skarżąca podniosła następujące zarzuty:

- błędną ocenę zebranego materiału dowodowego w sprawie,
- całkowite zwolnienie pozwanej z ciężącego także na niej obowiązku dowodzenia.

W uzasadnieniu apelacji powódka podkreśliła, że spadkodawca był małym kontrahentem, zamówienia składał telefonicznie, zaś towar dostarczany był bezpośrednio do jego kontrahenta i współpraca taka trwała przez kilka lat, a przyczyną braku dokumentów wyjaśnił świadek i prezes powódki.

Przedstawione przez powódkę dowody potwierdzały fakty pozytywne, więc pozwana winna była wykazać fakty negatywne. Faktury i dowody (...) świadczą o zawarciu umowy pomiędzy powódką a spadkodawcą, a dowody te nie były przez pozwaną kwestionowane.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

- apelacja powódki jest w części uzasadniona.

Swoje roszczenie powódka wywodziła z umowy sprzedaży łączącej ją ze spadkodawcą.

Ponieważ pozwana wnosząc o oddalenie powództwa zarzuciła brak wykazania przez powódkę zawarcia umowy sprzedaży ze spadkodawcą, to zgodnie z art. 6 k.c. na powódce spoczywał ciężar wykazania tej okoliczności, a nie ma pozwanej, jak nietrafnie zarzucała skarżąca.

Za trafny w części należy uznać zarzut apelującej o błędnej ocenie zebranego materiału dowodowego, w konsekwencji niewłaściwie w części ustalonego stanu faktycznego i subsumpcji prawa materialnego.

Ponieważ Sąd Apelacyjny nie ogranicza się jedynie do zbadania zarzutów apelacyjnych, a w dalszym ciągu rozpoznaje sprawę merytorycznie, co przejawia się m.in. w ponownej ocenie zebranych dowodów i poczynienia własnych ustaleń

faktycznych, oceniając dowody z dokumentów oraz zeznania świadka A. B. i prezesa powódki, Sąd Apelacyjny ustalił następujące okoliczności faktyczne:

Powódka i zmarły W. K. współpracowali z sobą przez okres kilku lat. Zmarły kupował u powódki artykuły medyczne, przy czym zamówienie w tym zakresie składali telefonicznie, wskazując odbiorcę bezpośredniego, którym było (...) Centrum Onkologii we W..

Powódka zakupiony przez zmarłego towar przesyłała do odbiorcy, którego magazynier potwierdzał otrzymanie towaru. Na zakupiony towar powódka wystawiała faktury VAT.

Powódka sprzedała W. K. artykuły i wydała je do odbiorcy za fakturami o nr:

- (...) na kwotę 2.332 zł,
- (...) na kwotę 6.534 zł,
- (...) na kwotę 4,86 zł,
- (...) na kwotę 3.153,60 zł,
- (...) na kwotę 7.499,52 zł,
- (...) na kwotę 2.436,84 zł,
- (...) na kwotę 5.209,92 zł,
- (...) na kwotę 7.699,10 zł,
- (...) na kwotę 4.730,40 zł.

Wymienione faktury nie zostały zapłacone przez zmarłego.

Powyższy stan faktyczny Sąd Apelacyjny ustalił w oparciu o dowody z dokumentów tj. faktury i dowody (...) (wydanie magazynowe), zeznania świadka i powódki, którym dano wiarę jako zgodnym z sobą, logicznym i przekonującym.

Zwrócić należy uwagę, że umowa sprzedaży nie musi być zawarta w szczególnej formie: może być zawarta ustnie, telefonicznie, a także przez czynności konkludentne.

W rozpoznawanej sprawie strony tj. powódka i zmarły zawarły ustnie poprzez rozmowę telefoniczną umowy sprzedaży potwierdzone wystawieniem wyżej wymienionych faktur.

Umowy te obejmowały sprzedaż rzeczy ruchomych oznaczonych co do gatunku.

Zgodnie z art. 535 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz.

W przypadku sprzedaży rzeczy oznaczonych co do gatunku, do przeniesienia własności potrzebne jest przeniesienie posiadania rzeczy (art. 155 § 2 k.c.). Przeniesienie posiadania rzeczy oznaczonych gatunkowo następuje według przepisów o posiadaniu – art. 336 nast. k.c.

W judykaturze i doktrynie zgodnie przyjmuje się, że złożenie przedmiotów gatunkowych w miejscu wskazanym przez kupującego jest przeniesieniem posiadania tych rzeczy.

Przechodząc na grunt rozpoznawanej sprawy zwrócić należy uwagę, że zamówiony ustnie przez W. K. towar, objęty wyżej wymienionymi fakturami, został przekazany w miejsce przez niego wskazanym, co wyraźnie wynika z treści

faktur (wskazanie odbiorcy) oraz dowodów wydania zewnętrznego towaru (...) potwierdzonych przez pracownika odbiorcy.

Co prawda faktura nie stanowi źródła zobowiązania, jednakże wystawiana jest ona wówczas, gdy istnieje podstawa jej udokumentowania m.in. dokonanie sprzedaży. Zwrócić należy także uwagę, iż z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej nie istnieje wymóg podpisania faktury VAT przez kupującego.

Nie można więc podzielić poglądu pozwanej i Sądu pierwszej instancji, by wymienione wyżej faktury i dowody (...) nie wykazały złączenia powódki i zmarłego węzłem obligacyjnym – umowami sprzedaży – zwłaszcza, że umowy te zostały potwierdzone dowodami osobowymi.

Błędny jest także pogląd Sądu Okręgowego o kreowaniu przez powódkę stanu faktycznego dopiero w trakcie niniejszego sporu.

Reasumując ten wątek: powódce należy się zapłata za sprzedany W. K. i niezapłacony towar objęty fakturami o nr (...) na podstawie art. 535 k.c. w zw. z art. 922 § 1 k.c.

Powódce od wymienionych faktur należą się także skapitalizowane odsetki w oparciu o przepis art. 481 k.c. i 482 k.c. Łączna wartości tych roszczeń wynosi 47.115,10 zł.

Niezasadne natomiast było powództwo i apelacja w zakresie należności na łączną kwotę 32.751,93 zł, na którą składały się kwoty z faktur o nr: (...) na kwotę 2.484 zł i skapitalizowane odsetki w wysokości 552,06 zł, nr (...) na kwotę 5.088,96 zł i skapitalizowane odsetki w wysokości 909,88 zł, z faktury nr (...) na kwotę 8.324,64 zł i skapitalizowane odsetki w wysokości 1396,49 zł oraz skapitalizowane odsetki objęte notami odsetkowymi na kwoty: 3.527,23 zł, 4.399,71 zł i 6.068,96 zł.

W zakresie faktur o nr (...) powódka nie wykazała, by objęty nimi towar (rzeczy oznaczone gatunkowo) został wydany zmarłemu, bądź przekazany w miejsce przez niego wskazane.

W przypadku natomiast not odsetkowych powódka w ogóle nie udowodniła faktu zawarcia umów sprzedaży z W. K. i przeniesienia posiadania artykułów medycznych.

Z powyższych względów zaskarżony wyrok w części podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zaś w pozostałym zakresie apelację oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd odstąpił od obciążenia pozwanej kosztami postępowania w obu instancjach na podstawie art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę jej wiek, stan majątkowy, a przede wszystkim z uwagi na brak zaciągnięcia przez nią zobowiązań a nabycie ich w drodze spadkobrania.

(...)

(...)

(...)

(...)